

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
І ЗМІСТУ ОСВІТИ
ІНСТИТУТ ДЕРЖАВИ І ПРАВА
ім. В.М.КОРЕЦЬКОГО НАН УКРАЇНИ**

**КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПРАВА
РІВНЕНСЬКИЙ ІНСТИТУТ КУП НАНУ**

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА
ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ**

МАТЕРІАЛИ

VI Всеукраїнської науково-практичної конференції

**«СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ГУМАНІТАРИСТИКИ:
СВІТОГЛЯДНІ ПОШУКИ, КОМУНІКАТИВНІ
ТА ПЕДАГОГІЧНІ СТРАТЕГІЇ»**

8 грудня 2016 р.

**Рівне
2016**

еліпсис вставлених речень неможливий, а усунення дужок веде до зникнення значення авторського коментаря, метатекстового елемента.

Таким чином, реалізація настанови автора здійснюється за допомогою морфологічних, лексичних, синтаксичних і стилістичних засобів, а також опори на фонові знання. Сучасний стилістичний статус газетно-публіцистичного мовлення відзначений великою свободою, з одного боку, мовного репертуару і одночасно прагненням до відбору тих оцінно-маркованих одиниць, які дійсно сприяють простоті, лаконічності, економічності вислову. Вживання цих мовних засобів у публіцистиці зумовлено як загальною літературною нормою, так і нормою публіцистичного стилю, оскільки вказані лексичні одиниці відображають характерну особливість мови газети, що найповніше виражена в такому конструктивно замкненому поєднанні експресії та стандарту.

Література

1. Гуревич В.В. О субъективном компоненте языковой семантики // Вопросы языкознания. – 2008. - № 1. – С. 27-38.
2. Дорюфесва М.С. Асиметрія суб'єкта в дискурсивному просторі політичної промови (на матеріалі німецької мови) // - Проблеми семантики слова, речення та тексту. Збірник наукових статей. Випуск 4 / Відп. ред. Н.М. Корбозерова. – К.: Вид. центр КДЛУ, 2000. – С. 91-99.
3. Кузнецов В.Г. Функциональные стили современного французского языка // М.: Высшая школа, 1991. – 160 с.

Сніжана Лембік,

*кандидат філологічних наук, доцент кафедри
романської філології Харківського національного
педагогічного університету імені Г. С. Сковороди*

СПЕЦИФІКА СКЛАДНИХ БЕЗСПОЛУЧНИКОВИХ ПИТАЛЬНИХ ВИСЛОВЛЕНЬ У СУЧАСНІЙ ФРАНЦУЗЬКІЙ МОВІ

На сучасному рівні розвитку науки про мову не знімається питання про два аспекти лінгвістичної дійсності (мову й мовлення), які іноді трактуються як взаємовідносини мовної свідомості й комунікативного поведження [2, с. 360]. Не втрачає своєї актуальності й вивчення синтаксичних конструкцій, які є базовими й не одержали однозначного тлумачення у світлі сучасних лінгвістичних теорій. До таких конструкцій належить складне безсполучникове речення французької мови. Даний тип речень визнається у граматиках та спеціальних дослідженнях [1; 4; 5], але він не зазнає детального аналізу. Перевага віддається структурній основі класифікації складних речень, засобами зв'язку предикативних частин вважаються тільки розділові знаки й інтонація. У багатьох джерелах зазначається, що частини безсполучникового речення не залежать одна від одної, кожна має повний зміст [7]. Проте, враховуючи, що у складному безсполучниковому реченні можуть поєднуватися предикативні

частини з різними або однаковими комунікативними настановами, можна довести, що й змістові відносини між частинами також є різними, що частини можуть бути рівноправними або залежними одна від одної. На нерівнозначності частин безсполучникового речення наголошує Г. Клеман, вказуючи, що вживання тільки коми у цих реченнях (як це часто роблять учні) є грубою помилкою у писемному мовленні [6].

Проведене нами раніше дослідження дозволило виявити у французькій мові 8 потенційних моделей складних безсполучникових речень, які актуалізуються у мовленні і які можна розподілити на три групи залежно від відносин між їх предикативними частинами [3, с. 7]. При цьому змістові відносини виражаються не формально, а імпліцитно. Оскільки речення з питальною частиною (однією або декількома) входять до усіх трьох груп, логічним є приділити окрему увагу саме питальним безсполучниковим складним реченням.

Модель складних безсполучникових речень з відносинами змістової рівноправності представлена у мовленні тільки висловленнями, що містять часткові питання в обох предикативних частинах (Чп+Чп): *Qui perd, qui gagne, à l'échelle de la vie?* (Nouvel Observateur)

До групи моделей складних безсполучникових речень з відносинами змістової залежності між предикативними частинами входять дві моделі з питальними частинами. Одна з них є монокомунікативною, вона об'єднує загальнопитальну і частковопитальну частини (Чп+Зп). Друга модель є полікомунікативною, одна з її частин містить спонування, а інша – питання (С+П).

У реченнях моделі Чп+Зп розташування предикативних частин не може розглядатися в якості постійної характеристики, але зазвичай часткові питання передують загальним: *Qu'est-ce que vous faites, vous restez?* (Daeninckx)

Характерною рисою подібних речень є розподіл інформації між предикативними частинами. Так, у наведеному реченні дієслово *faire* у ролі присудка немов би передбачає його подальшу конкретизацію дієсловом-присудком загальнопитальної частини. Тобто, зміст другої частини залежить від змісту першої.

У реченнях моделі С+П порядок розташування частин не є постійним, залежною може бути як питальна, так і спонукальна частина, але речення типу С+П зустрічаються набагато частіше, ніж речення типу П+С: *Expliquez-moi ce mystère: qu'est-ce qu'un brave homme comme toi cherche dans la maison des Villigan?* (Fichet)

Автор подібних безсполучникових конструкцій, використовуючи спочатку спонукальну частину, привертає увагу адресата до основної інформації, яку містить наступне питання. Інакше кажучи, мовець планує порядок сприйняття висловлення. Питальна частина у таких конструкціях є змістово залежною від спонукальної.

Між частинами загальнопитальних (Зп+Зп) та розповідно-питальних (Р+П) складних безсполучникових речень залежно від контексту можуть встановлюватися відносини змістової рівноправності або змістової залежності. Ці моделі входять до групи потенційно багатозначних моделей складних безсполучникових речень.

У загальнопитальних безсполучникових реченнях між предикативними частинами частіше існують відносини змістової рівноправності: *Est-ce que j'aimerais, est-ce que l'amour serait venu à pas de loup?* (Varende)

Значно рідше серед загальнопитальних безсполучникових речень зустрічаються структури з відносинами змістової залежності між предикативними частинами: *Ils étaient donc comme moi, ils avaient donc peur?* (Sartre)

У таких реченнях зазвичай одна з частин містить причину, а інша — наслідок.

Література

1. Гак В.Г. Теоретическая грамматика французского языка. Синтаксис: [учебник] / В.Г. Гак. – М.: Добросвет, 2000. – 831 с.
2. Карасик В.И. Языковой круг: личность, концепты, дискурс / В.И. Карасик. – М.: Гнозис, 2004. – 390 с.
3. Лембік С.О. Безсполучникові складні речення сучасної французької мови: структура, семантика, прагматика: автореф. дис. ... канд. філол. наук: спец. 10.02.05 «Романські мови» / С.О. Лембік. – К., 2006. – 20 с.
4. Тернюк М.Ю. Сложные бессоюзные предложения в современном французском литературном языке: автореф. дисс. ... канд. филол. наук: спец. 10.02.05 «Романские языки» / М.Ю. Тернюк. – К., 1972. – 27 с.
5. Фрей А. Грамматика ошибок: пер. с франц. / А. Фрей. – М.: КомКнига, 2006. – 304 с.
6. Clément G. La virgule dans la juxtaposition des phrases [Електронний ресурс] / G. Clément // Correspondance. V. 8 numéro 1. – 2002. – Режим доступу: www.cedmd.qc.ca/
7. Marchello-Nizia Chr. La notion de "phrase" dans la grammaire [Електронний ресурс] / Chr. Marchello-Nizia // Langue française. V. 41 numéro 1. – 1979. – P. 35-48. – Режим доступу: www.maxicours.com

Галина Гримашевич,

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри української мови

Житомирського державного університету

імені Івана Франка

АКЦЕНТУАЦІЯ ПРИСЛІВНИКІВ ЯК ОБ'ЄКТ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Упродовж останніх десятиріч значно зріз інтерес лінгвістів до проблем граматики, зокрема й морфології, структурною одиницею якої є лексико-граматичний клас прислівників, котрий, з огляду на свою специфіку та історію формування на основі інших частин мови, здавна привертав увагу мовознавців, які передовсім порушували проблеми становлення прислівникової системи української мови, аналізували семантику та структуру адвербіативів, вивчали особливості словотворення прислівників, специфіку їх функціонування в